

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/e-booki/197089,Jozef-Pilsudski-Pisarz.html>
09.05.2024, 01:21

Józef Piłsudski. Pisarz

Agnieszka Kowalczyk, *Józef Piłsudski. Pisarz*, IPN, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2019, 600 s., ISBN: 978-83-8229-929-8 (epub), 978-83-8229-930-4 (mobi)

Seria wydawnicza: Literatura i Pamięć
Patronat Honorowy Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy

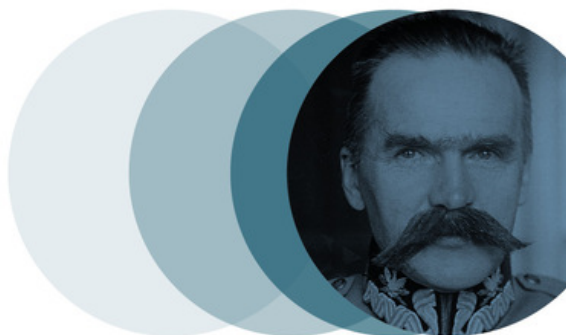
Seria wydawnicza „Literatura i Pamięć” prezentuje, przypomina i ukazuje w nowym świetle wybitne dzieła i twórców literatury polskiej na tle ich związku z losami narodu i społeczeństwa. Literatura polska zawsze, od epoki zaborów aż do czasów nam najbliższych, rozwijała się w ścisłym związku z dziejami narodu – w kraju, na emigracji, na zesłaniach, w różnych obiegach wydawniczych. Ambicją serii „Literatura i Pamięć” jest scalanie tego obrazu, ukazywanie szerokiemu gronu czytelników najwybitniejszych autorów i dzieł, które w czasach komunistycznej cenzury nie miały szans na pełne zaistnienie w świadomości społecznej lub które w ramach polityki kulturalnej PRL były przesłaniane stereotypowymi, tendencyjnymi interpretacjami. Seria obejmuje więc swoim zakresem literaturę XX w., wciąż nie w pełni rozpoznaną, ale także wybrane sylwetki pisarzy, utwory i zjawiska wcześniejszych okresów pilnie domagające się dziś przypomnienia i nowych odczytań.

W kontekście zbiorowego losu Polaków nasza literatura dawna i nowa tworzą całość, która jest swoistą wartością naszej kultury. Całość tworzą też dzieła pisarzy, świat w nich przedstawiony oraz okoliczności, w jakich twórczość ta powstawała. Literatura polska

Agnieszka Kowalczyk

JÓZEF PIŁSUDSKI
PISARZ

PROGRAM
WSPIERANIA
PAMIĘCI
NARODOWEJ

frse
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Józef Piłsudski. Pisarz

jednocześnie odbija i współtworzy dzieje narodu. Dlatego seria „Literatura i Pamięć” przeznaczona jest zarówno dla czytelników zainteresowanych literaturą, jak i dla czytelników zainteresowanych historią. Jej adresatami są zwłaszcza nauczyciele języka polskiego i nauczyciele historii oraz studenci obu tych kierunków. Nauczycielom seria ma pomagać w realizacji nowej podstawy programowej w zakresie przedmiotów humanistycznych. Studentom dostarczać wiedzy poszerzającej horyzonty, a wszystkim czytelnikom lektury atrakcyjnej i pogłębiającej podstawy duchowej więzi z ojczyzną.

Postać Józefa Piłsudskiego utożsamiana jest w zbiorowej pamięci Polaków najczęściej z czynem niepodległościowym, z etosem człowieka podziemnego, więźnia i zesłańca, z ideą walki zbrojnej i Legionami Polskimi, z odzyskaniem tak długo wyczekiwanej wolności i odrodzeniem ojczyzny, a wreszcie ze zwycięstwem nad bolszewikami i ocaleniem Europy przed czerwoną rewolucją. Mówiąc o Piłsudskim, mamy zazwyczaj na myśli człowieka czynu, męża stanu, polityka i wodza, rzadziej natomiast pisarza, choć przecież i w tej roli spełniał się przez całe swoje życie. Dowodem jego twórczych dokonań jest monumentalne dziesięciotomowe wydanie Pism zbiorowych (1937–1938), na które składają się teksty publicystyczne, relacje wspomnieniowe, studia historyczne i wojskowe, mowy, odezwy, rozkazy i korespondencje. Stanowią one wielką syntezę wcielanej w życie idei niepodległościowej, są odzwierciedleniem światopoglądu i systemu wartości Marszałka, jego myśli historiozoficznej i realizowanego przezeń programu społeczno-politycznego, jego osobistych przeżyć i doświadczeń znamienitych dla pokolenia pogrobowców powstania styczniowego, a zarazem nowych żołnierzy Niepodległej.

(Agnieszka Kowalczyk – fragment rozdziału I)

*Na tle dotychczasowych badań książka Agnieszki Kowalczyk jest bez wątpienia najobszerniejszą i najbardziej pogłębioną próbą charakterystyki Piłsudskiego jako pisarza. Autorka sięgnęła do wielotomowej edycji jego Pism, obszernie wykorzystwała literaturę przedmiotu, w tym liczne rozproszone teksty z lat międzywojennych. Swoją książkę podzieliła na pięć rozdziałów. Trzy pierwsze są poświęcone biografii Piłsudskiego, zwłaszcza w aspekcie dotyczącym szeroko rozumianej literatury i stosunku Piłsudskiego do słowa. Rozdziały czwarty i piąty zawierają prezentację wybranych tekstów Marszałka. W rozdziale czwartym jest to „twórczość legionowa”, a więc np. wspomnienia *Moje pierwsze boje*, szkice *Czeremoszno i Ożarów*. W kolejnym rozdziale, zatytułowanym *W kręgu tradycji romantycznej*, autorka charakteryzuje studium *Psychologia więźnia*, teksty poświęcone powstaniu styczniowemu, a wreszcie omawia wpływ Słowackiego na pisarstwo Piłsudskiego.*

(z recenzji prof. dr. hab. Macieja Urbanowskiego)

Spośród twórców niepodległości Polski postać Józefa Piłsudskiego jest dzisiaj (100 lat po restytucji państwowości) zapewne najbardziej rozpoznawalna i cieszy się nieustannie popularnością nie tylko wśród profesjonalistów, lecz także popularyzatorów historii i publicystów, dostarczających licznych i zróżnicowanych publikacji na jego temat. Piłsudski – od początku swojej działalności budzący kontrowersje – do dziś dzieli opinię publiczną na zagorzałych zwolenników i zapiekłych, nieprzejednanych przeciwników. Spory o jego

dziejową rolę, znaczenie, zasługi (ale też błędy, porażki czy niewykorzystane szanse) nie gasną. W dużej liczbie opracowań jedynie z rzadka (i w zasadzie marginalnie) podejmuje się jako przedmiot zainteresowania dzieło pisarskie Naczelnika i pierwszego Marszałka odrodzonej Rzeczypospolitej. A niewątpliwie jest to dziedzina godna dokładniejszego zbadania. Mimo że pisarska spuścizna została zebrana już pod koniec okresu międzywojennego w monumentalnej dziesięciotomowej edycji Pism zbiorowych (po latach jeszcze uzupełnianej), prac poświęconych tej stronie aktywności Piłsudskiego jest niewiele. Dlatego opracowanie prezentujące Piłsudskiego pisarza, publicystę i mówcę wydaje się oczekiwane.

(z recenzji dr. hab., prof. UW Krzysztofa Polechońskiego)

PLIKI DO POBRANIA

[Józef Piłsudski. Pisarz \(epub\) \(epub, 9.45 MB\) 31.01.2024 11:05](#)

[Józef Piłsudski. Pisarz \(mobi\) \(mobi, 5.27 MB\) 31.01.2024 11:05](#)